

[ΠΡΟΒΟΛΕΙΣ]

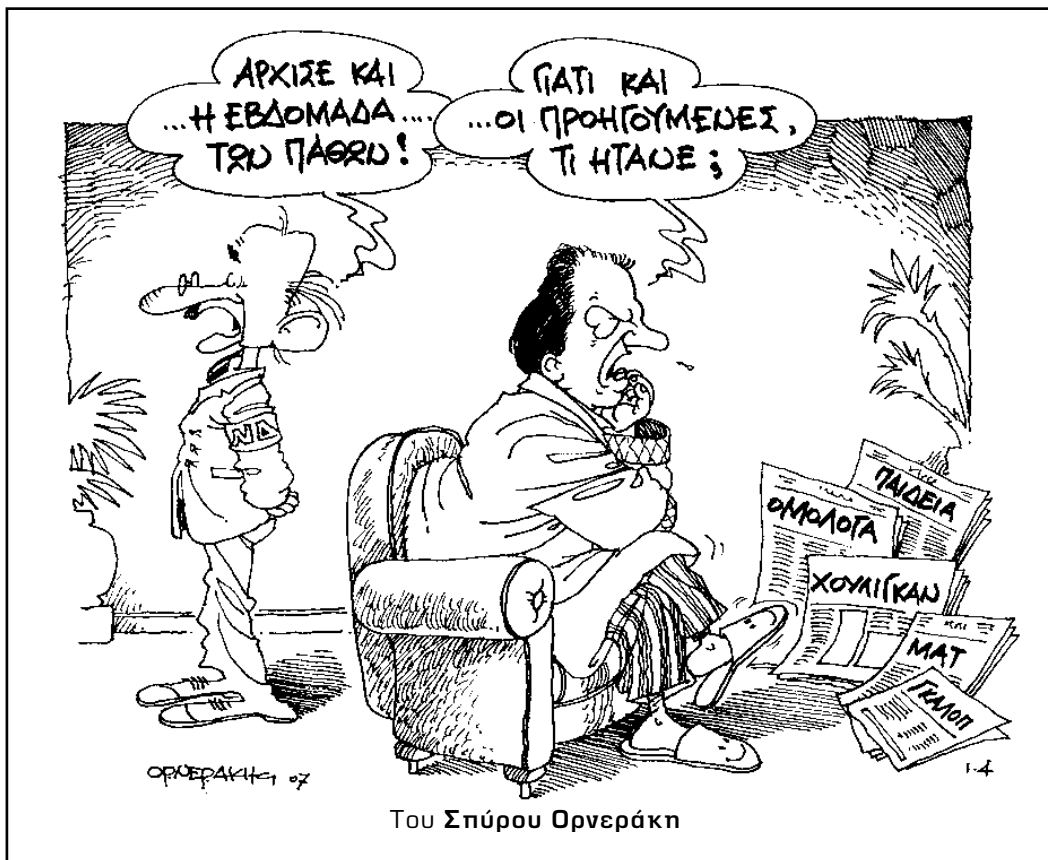
«Παιχνίδια» εξουσίας

ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ κατατείνουν στο ίδιο αποτέλεσμα. Έστω και αν διαφέρουν ως προς τη δομή. Τα παραδικαστικά κυκλώματα έχουν ως κινητήριο μοχλό το οικονομικό όφελος, ενώ η τρομοκρατία εις βάρος των δικαστών, την έκδοση αποφάσεων αρεστών στην ηγεσία της Δικαιοσύνης. Ως εκ τούτου, η έννοια του δικαίου δηλώνεται ως απύσχα και στις δύο περιπτώσεις. Κι αν η αποκάλυψη της δραστηριοποίησης κυκλωμάτων στους κόλπους της Δικαιοσύνης δεν εξέπληξε την ελληνική κοινωνία (που λίγο - πολύ κάτι είχε μυριστεί), η απροκάλυπτη τιμωρία δικαστών οι οποίοι λειτούργησαν κατά την κρίση τους (σωστή ή εσφαλμένη), την άφησε άναυδη. Συγκρίνοντας τα δύο φαινόμενα – νοσηρά ούτως ή άλλως – θα λέγαμε μετά

Της
**Σίλας
Αλεξίου**

λόγου γνώσεως ότι το δεύτερο είναι πιο επικίνδυνο από το πρώτο. Καθώς οι ανέντιμοι δικαστές αποτελούν μόνο ένα κομμάτι του δικαστικού σώματος, το οποίο μάλιστα σήμερα έχει περιοριστεί κατά πολύ. Το αίσθημα ανασφάλειας και φόβου όμως που καλλιεργείται σκοπίμως από την ηγεσία της Δικαιοσύνης με τη μορφή δυσμενών μεταθέσεων, αποσπάσεων ή στασιμότητας στον ίδιο βαθμό, διακατέχει το σύνολο των δικαστικών λειτουργών. Αν πέρσεις δηλαδή σε εξωνημένο δικαστή, άπτεται της κακής σου τύχης. Τον τρομοκρατημένο πάντως δεν τον γλιτώνεις. Πρόσφατα αποσπάστηκαν αιφνιδώς δύο δικαστές σε δικαστήρια της περιφέρειας επειδή εξέδωσαν βουλεύματα, με τα οποία δεν συμφωνούσε ο Άρειος Πάγος. Ενώ ασκήθηκε αναίρεση κατά των βουλεύμάτων και ανετράπη το αποτέλεσμα, στη συνέχεια κρίθηκε σκόπιμο να τιμωρηθούν οι δικαστές. Προς παραδειγματισμό των υπολοίπων; Πιθανότατα. Τα ένδικα μέσα άλλωστε παρέχουν τη δυνατότητα διόρθωσης εσφαλμένων (αλλά και σωστών ενίοτε) δικαστικών αποφάσεων. Επομένως; Η οικονομική τάξη έχει προβλέψει την... αναίμακτη αμφισβήτηση της γνώμης του δικαστή. Υπέρτατος κριτής είναι εκ των πραγμάτων τα ανώτατα δικαστήρια. Γιατί λοιπόν η αδιαμφισβήτητη υπεροχή της άποψής τους έναντι των κατώτερων βαθμών κρίσης, δεν εκφράζεται με την ανάλογη ανωτερότητα; Τα πλήγματα που έχει δεχθεί τα τελευταία χρόνια η αξιοπιστία της Δικαιοσύνης δεν αφήνουν περιθώρια για «παιχνίδια» εξουσίας. Εκτός αν η αποκατάσταση του κύρους της δεν είναι πια της μόδας.

[ΤΡΙΤΗ ΑΠΟΨΗ]

Ιστορία και φανατισμός

Με αφορμή τη συζήτηση για το βιβλίο της ΣΤ' Δημοτικού

«**Ο**ι Έλληνες αποτελούσαν την πλειοψηφία μεταξύ όλων των κοινοτήτων της Σμύρνης. Σφάχτηκαν πολλοί – πολλές χιλιάδες. Και όμως η Σμύρνη εξακολουθούσε να είναι ελληνική, να είναι η Γκιοούρ Ιζμίρ. Οι Τούρκοι απελπίστηκαν, κουράστηκαν να σκοτώνουν. Και τότε έβαλαν τα μαχαίρια στα θηκάρια τους κι άναψαν τους δαυλους... Για 36 ώρες η Σμύρνη ήταν ζωσμένη στις φλόγες».

Έτσι περιγράφει ο Γ. Καψής την τρομακτική σφαγή του μικρασιατικού ελληνισμού στο βιβλίο του για τις «Χαμένες Πατρίδες». Στη θέση της αντίστοιχης καταγραφής το λοιδορούμενο βιβλίο της ΣΤ' Δημοτικού αναφέρει απλώς (και σίγουρα ακατανόητα) ότι « χιλιάδες Έλληνες **συνωστίζονται** στο λιμάνι προσπαθώντας να μπουν στα πλοία για να φύγουν για την Ελλάδα»!

Έκανα αυτή την ανορθόδοξη εισαγωγή για να καταδείξω ότι στο προκείμενο σημείο το επίμαχο πόνημα «κατασκευάζει» μια εικονική πραγματικότητα και αποτυχαίνει ανενδοίαστα σε αυτό που ο **Hobsbawm** προσδιορίζει ως τρόπο άσκησης της ευθύνης ενός ιστορικού, δηλαδή σφάλει φανερά στην κεντρική διάκριση ανάμεσα στο ιστορικό γεγονός και τη μυθολογία (**Eric Hobsbawm**, Για την ιστορία).

Όμως παρ' όλα αυτά θα πρέπει προκαταρκτικά να απορρίψουμε μετά βδελυγμίας πρακτικές και μεθοδολογίες που μας γυρίζουν σε μια άλλη σκοτεινή εποχή. Έτσι ένα βιβλίο – ακόμην και αν έχει λάθην – δεν καίγεται στην πυρά, όπως έκαναν κάποιοι έξαλλοι εθνικιστικοί κύκλοι στην Αθήνα, γιατί αυτό μας επαναφέρει στις αποκρουστικές τελετές του Σαβοναρόλα στη Φλωρεντία του 1497, όπου ρίχνονταν στη

φωτιά ανατρεπτικά βιβλία και αισθησιακοί πίνακες (πράγμα που επανέλαβαν αργότερα και οι ναζί).

Επίσης ένα βιβλίο δεν αποσύρεται γιατί η εκκλησιαστική ηγεσία πιστεύει αυθαίρετα και επικίνδυνα ότι κατέχει το «μονοπώλιο της αλήθειας». Κάποιοι πρέπει να κατανοήσουν επιτέλους ότι ζούμε σε μια δυτική κοινοβουλευτική δημοκρατία και ότι δεν μπορούν να επικαλούνται τη «θρησκευτική τους νομιμοποίηση» για να περνούν τη δικιά τους αντίληψη για τον κόσμο.

Τέλος, είναι σίγουρο ότι ένα βιβλίο διαπαιδαγωγεί μορφωτικά τον μαθητικό πληθυσμό

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΘΗΚΕ

«ότι η ιστορία αποτελεί την πρώτη ύλη για τις εθνικιστικές ή φονταμενταλιστικές ιδεολογίες, όπως οι παπαρούνες αποτελούν την πρώτη ύλη για την ηρώιν»

προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση. Όμως είναι αναγκαίο να απορρίψουμε κατ' αρχήν τις ρατσιστικές αντιλήψεις για το προαιώνιο DNA των Ελλήνων που διαπλάσσει την εθνική μας ταυτότητα (η οποία – σύμφωνα με ορισμένους – προσβάλλεται ανυπόφορα από το συζητούμενο βιβλίο).

Αυτό είναι ωστόσο μια απίστευτη ιδεολογική λαθροχειρία, γιατί οι σύγχρονες εθνικές ταυτότητες κυοφορούνται συγκροτημένα από τη ροή των ανοικτών διαλόγων της διαβουλευόμενης κοινωνίας των πολιτών. Επομένως είναι μια δυναμική διαδικασία και όχι ένα δώρο της φύσης.

[IFINANCIAL TIMES]

Σχέδιο Μάρσαλ για το κλίμα

Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ μεταβολή κρύβει κινδύνους για όλους μας, αλλά οι κίνδυνοι θα είναι πολύ μεγαλύτεροι για τις φτωχότερες χώρες. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει η έκθεση του ΟΗΕ, που θα δημοσιευτεί αυτή την εβδομάδα. Αυτοί οι κίνδυνοι πιθανώς οφείλονται στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, οι οποίες προέρχονται κυρίως από τις πλούσιες χώρες. Αυτό, πέραν του ότι είναι άδικο, σημαίνει επίσης ότι δύσκολα θα επιτευχθεί μια πολιτική συμφωνία. Οι φτωχές χώρες έχουν περισσότερα να κερδίσουν από την ανάπτυξη παρά από τον περιορισμό των εκπομπών τους. Ούτε οι πλούσιες χώρες έχουν πειστεί να περιορίσουν τις δικές τους. Υπάρχει προηγούμενο διεθνών συμφωνιών, όπου οι χώρες συμφώνησαν να μοιραστούν τα οφέλη και το όποιο κόστος: συγκεκριμένα, το σχέδιο Μάρσαλ. Όμως, μια τέτοια συμφωνία για το κλίμα θα είναι σκληρότερη.

Υπό αυτήν την έννοια είναι απαραίτητο να αναφέρουμε ψυχραιμα ότι το επίμαχο βιβλίο έχει όντως πολλά εσφαλμένα σημεία (όπως το παραπάνω για τη Σμύρνη, όπου η σφαγή μετатρέπεται εννοιολογικά σε «συνωστισμό»). Αυτά τα πράγματα πρέπει να μελετηθούν ξανά, γιατί η επιχειρούμενη προσέγγιση κατασκευάζει μύθους (ή επινοημένες πραγματικότητες).

Επιπλέον, από μεθοδολογική άποψη δεν γνωρίζω αν η έντονη αποδυνάμωση του αφηγηματικού στοιχείου βοηθά τον ακατατόπιστο μαθητή να κατανοήσει καλύτερα τη σχετική ύλη. Η διαδικασία τούτη των βελτιώσεων θα πρέπει να γίνει αποκλειστικά από τους αρμόδιους ιστορικούς και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (και όχι με την ύποπτη ιδεολογική χειραγώγηση του υπουργείου Παιδείας).

Από την άλλη μεριά θα πρέπει να ομολογήσουμε αναμφίβολα ότι το παραπάνω βιβλίο έχει ένα τεράστιο παιδαγωγικό πλεονέκτημα. Δηλαδή, για πρώτη φορά το νεαρό παιδί μπορεί να κατανοήσει ότι σε αυτόν τον κόσμο δεν είμαστε όλοι ίσοι ή ίδιοι και ότι η ιστορία εξελίσσεται μέσα από ταξικές συγκρούσεις. Δεν ξέρω αν αυτή η φιλοσοφία ενόχλησε αφάνταστα τους πιο συντηρητικούς κύκλους της πατρίδας μας!

Ποιο είναι το συμπέρασμα από όλα αυτά; Η συζήτηση για το βιβλίο της ΣΤ' Δημοτικού έγινε μέσα σε ένα κλίμα πρωτόγονου ιδεολογικού φανατισμού, που δυστυχώς δεν συνέβαλε στην αποκάλυψη των σχετικών μειονεκτημάτων και των αντίστοιχων πλεονεκτημάτων που έχει. Έτσι επιβεβαιώθηκε «ότι η ιστορία αποτελεί την πρώτη ύλη για τις εθνικιστικές ή φονταμενταλιστικές ιδεολογίες, όπως οι παπαρούνες αποτελούν την πρώτη ύλη για την ηρώιν» (**Hobsbawm**)!

Ο Γρηγόρης Καλφέλης είναι καθηγητής της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ